

**Centrum sociálnych služieb PRAMEŇ
ul. Matúškova 1631, 026 01 Dolný Kubín**

SMERNICA

**Poskytovanie sociálnych služieb v zariadení
Centrum sociálnych služieb PRAMEŇ Dolný Kubín**

Vypracovala: Mgr. Ludmila Osadská, sociálna pracovníčka

Schválil: Mgr. Jozef Kazárik, riaditeľ zariadenia

Schválené: 1.3.2016

Účinnosť od: 1.3.2016

Centrum sociálnych služieb PRAMENĎ (ďalej len CSS PRAMENĎ) Dolný Kubín v súlade so zákonom č. 448/2008 Z .z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov(ďalej len zákon o sociálnych službách) vydáva túto smernicu, ktorou bližšie ustanovuje, konkretizuje a zabezpečuje jednotný postup pri poskytovaní sociálnej služby pre prijímateľov sociálnej služby vo svojom zariadení.

I. Pojmy a skratky

Sociálna slu.žba je odborná činnosť, obslužná činnosť alebo ďalšia činnosť alebo súbor týchto činností, ktoré sú v CSS PRAMENĎ zamerané na:

- a) prevenciu vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity
- b) zachovanie, obnovu alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti
- c) zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby
- d) riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby
- e) prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny

Sociálna služba sa vykonáva najmä prostredníctvom sociálnej práce, postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji poskytovania sociálnych služieb.

Prijímateľ sociálnej služby je fyzická osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky(ďalej len „SR“) a má na území SR trvalý pobyt alebo prechodný pobyt hlásený podľa zákona o hlásení pobytu občanov SR a registri občanov SR.

Poskytovateľ sociálnej služby je právnická osoba zriadená alebo založená vyšším územným celkom.

Sociálne poradenstvo je odborná činnosť zameraná na pomoc fyzickej osobe v nepriaznivej sociálnej situácii. Sociálne poradenstvo sa vykonáva na úrovni základného poradenstva.

Pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov je odborná činnosť, ktorá sa vykonáva s písomným súhlasom plnoletej fyzickej osoby a je zameraná najmä na poradenstvo pri vybavovaní úradných záležitostí, pomoc pri vybavovaní osobných dokladov, pri spisovaní a podávaní písomných podaní, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku a vybavovaní iných vecí v záujme fyzickej osoby.

Sociálna rehabilitácia je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebaistočnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností alebo aktivizovaním schopnosti a posilňovaním návykov pri sebaobslužbe, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách.

Pracovná terapia je odborná činnosť na osvojenie pracovných návykov a zručností fyzickej osoby pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

Skratky

CSS – centrum sociálnych služieb
DSS - domov sociálnych služieb
ZNB - zariadenie núdzového bývania
VÚC – Vyšší územný celok
ŽSK – Žilinský samosprávny kraj
PSS – prijímateľ sociálnej služby
IP – individuálny plán
SS – sociálna služba.

II. Poskytovanie informácií záujemcom o sociálnu službu v DSS a ZNB

Informácie týkajúce sa činnosti, služieb, úhrad za služby a aktivity vykonávané v DSS a ZNB sú zverejnené na webovej stránke www.csspramen.sk

Sociálna pracovníčka zariadenia v zmysle zriaďovacej listiny poskytuje základné sociálne poradenstvo nielen záujemcom o poskytnutie sociálnej služby v našom zariadení, ale i všeobecné informácie a poradenstvo pre ľudí, ktorí potrebujú sociálnu pomoc mimo nášho zariadenia.

III. Druh, forma a rozsah poskytovanej sociálnej služby v CSS PRAMENĽ

- 1) Druh, forma a rozsah poskytovania sociálnej služby je určená podľa nepriaznivej sociálnej situácie PSS a podľa stupňa odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby.
- 2) DSS, ZNB a útulok poskytuje sociálne služby v zmysle zákona č 448/2008 Z.z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení neskorších predpisov a zriaďovacej listiny vydanéj ŽSK.
- 3) V DSS sa poskytuje ambulantná sociálna služba a pobytová sociálna služba ako týždenná sociálna služba.
- 4) V ZNB a útulku sa poskytuje pobytová sociálna služba ako celoročná sociálna služba.

IV. Poskytovanie sociálnych služieb

- 1) CSS PRAMENĽ ako poskytovateľ sociálnej služby vykonáva :

- odborné činnosti:

- a) základné sociálne poradenstvo
- b) pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby
- c) pomoc pri uplatňovaní práv a právom chránených záujmov
- d) sociálna rehabilitácia
- e) ošetrovateľská starostlivosť
- f) pracovná terapia

- zabezpečuje obslužné činnosti:

- a) ubytovanie
- b) stravovanie
- c) upratovanie, pranie, žehlenie a údržba bielizne a šatstva
- d) poskytovanie vecných plnení spojených s poskytovaním ambulantnej sociálnej služby v spoločných priestoroch

- zabezpečuje a utvára podmienky na ďalšie činnosti:

- a) vykonávanie nevyhnutnej základnej osobnej hygieny
- b) poskytovanie nevyhnutného ošatenia a obuvi
- c) úschovu cenných vecí
- d) záujmová činnosť
- e) vzdelávanie

V. Prijatie a umiestnenie prijímateľa sociálnej služby, postupy pri uzatváraní zmlúv o poskytovaní sociálnej služby v CSS PRAMEN

1) Konanie o odkázanosti na sociálnu službu v CSS sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby o posúdenie odkázanosti na sociálnu službu, a to v súlade s § 92 ods. 1 až 3, ktorá sa podáva buď priamo na ŽSK, alebo prostredníctvom CSS PRAMEN.

2) ŽSK posúdi na základe lekárskej a sociálnej posudkovej činnosti odkázanosť fyzickej osoby a vydá rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu s posudkom na odkázanosť fyzickej osoby na sociálnu službu.

3) Ak má fyzická osoba právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu, požiada ŽSK, resp. DSS o poskytnutie sociálnej služby, resp. o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby.

4) Sociálnu službu v DSS, ktorá sa poskytuje bezodkladne, možno poskytovať aj pred nadobudnutím právoplatnosti rozhodnutia o odkázanosti na sociálnu službu.

5) Ak sú splnené podmienky na prijatie do CSS a zariadenie má voľné miesto uzatvorí sa s fyzickou osobou zmluva o poskytovaní sociálnej služby. V prípade, že v CSS momentálne voľné miesto nie je, žiadosť o poskytovanie sociálnej služby sa zaradí do poradovníka žiadateľov.

6) Žiadosť p poskytovanie sociálnej služby obsahuje :

- meno a priezvisko fyzickej osoby, ktorej sa má poskytovať sociálna služba,
- dátum narodenia a adresa pobytu
- druh sociálnej služby, ktorá sa má poskytovať fyzickej osobe
- formu sociálnej služby, ktorá sa má poskytovať v zariadení
- deň začatia poskytovania sociálnej služby a čas poskytovania sociálnej služby

7) K žiadosti o uzatvorenie zmluvy o poskytovaní sociálnej služby fyzická osoba priloží aj právoplatné rozhodnutie o stupni odkázanosti na sociálnu službu

8) Zmluva o poskytovaní sociálnej služby obsahuje:

- zmluvné strany - označenie
- druh poskytovanej sociálnej služby

- vecný rozsah sociálnej služby a formu poskytovania sociálnej služby
- deň začatia, čas a miesto poskytovania sociálnej služby
- sumu úhrady za sociálnu službu, spôsob jej určenia a spôsob jej platenia
- suma za odborné, obslužné činnosti a ďalšie činnosti
- podmienky zvyšovania sumy úhrady za sociálnu službu
- dôvody na odstúpenie od zmluvy

9) Prijímateľ sociálnej služby je povinný platiť úhradu za sociálnu službu v zmysle ustanovení § 72, §73 zákona o sociálnych službách, VZN ŽSK a interných predpisov.

10) CSS PRAMENĚ ako poskytovateľ sociálnej služby spracúva osobné údaje ktoré sú:

- meno a priezvisko
- adresa pobytu
- dátum narodenia
- rodinný stav
- štátne občianstvo
- údaje týkajúce sa zdravia
- údaje o príjme a majetku

S osobnými údajmi v CSS PRAMENĚ sa nakladá v zmysle zákona o ochrane osobných údajov.

11) CSS PRAMENĚ ako poskytovateľ sociálnej služby zverejňuje informácie podľa zákona o slobodnom prístupe k informáciám a zabezpečuje ochranu osobných údajov v zmysle zákona o ochrane osobných údajov.

VI. Práva prijímateľa sociálnej služby pri poskytovaní sociálnej služby

1) Prijímateľ sociálnej služby v CSS má utvorené podmienky na zabezpečenie osobného kontaktu, telefonického kontaktu a písomného kontaktu s osobami, ktoré si sám určí. Má právo na nadväzovanie a udržiavanie sociálnych väzieb s rodinou, príbuznými a pod.

2) PSS má právo na nenarušenie svojho osobného priestoru (okrem situácie, ktorá neznesie odklad a vstup je nevyhnutný na ochranu jeho života, zdravia alebo majetku, na ochranu práv a slobôd iných fyzických osôb.

3) PSS má právo sa podieľať na určovaní životných podmienok v CSS prostredníctvom zástupcov PSS vo Výbore obyvateľov pri úprave domáceho poriadku, pri riešení vecí súvisiacich s podmienkami a kvalitou poskytovania sociálnych služieb a výbere aktivít vykonávaných vo voľnom čase.

4) PSS má právo anonymne podávať návrhy a sťažnosti v súvislosti s poskytovanou sociálnou službou do skrinky prianí a sťažností, ktorá je umiestnená v suteréne (pri hlavnom vchode) zariadenia.

5) PSS má právo na náhradu škody spôsobenej poskytovateľom sociálnej služby pri poskytovaní sociálnej služby alebo v priamej súvislosti s ňou.

VII. Práva a povinnosti CSS PRAMEŇ ako poskytovateľa sociálnej služby

1) Prihliada na individuálne potreby PSS. Aktivizuje PSS podľa jeho schopnosti a možností. Sociálnu službu poskytuje na odbornej úrovni svojimi zamestnancami prostredníctvom odborných úsekov.

2) V prípade, že nemá voľné miesto na umiestnenie žiadateľa, odporučí iné zariadenie, ak trvá na umiestnení v DSS, alebo ZNB Dolný Kubín, zaradí žiadosť do poradovníka – registra žiadateľov o poskytovanie sociálnej služby.

3) CSS ako poskytovateľ sociálnej služby má pre každého PSS vypracovaný IP. IP vychádza z potrieb PSS a zabezpečuje rozvoj osobnosti, hlavne zvyšovanie jeho samostatnosti pri zabezpečovaní hygieny, v oblasti sebestačnosti, sebaobsluhy s cieľom znižovania rozsahu odkázanosti na pomoc inej osoby, rozvoj v oblasti pracovnej aktivity, v rámci programu sociálnej rehabilitácie, rozvoj záujmov, sociálnych zručností, samostatnosti, komunikačných schopností.

4) CSS PRAMEŇ dodržiava maximálny počet PSS na jedného svojho zamestnanca a minimálny percentuálny podiel odborných zamestnancov na celkovom počte zamestnancov.

5) Pri poskytovaní sociálnych služieb v DSS, ZNB a útulku nie je možné používať prostriedky telesného a netelesného obmedzenia PSS. Ak je priamo ohrozený život alebo priamo ohrozené zdravie PSS alebo iných fyzických osôb (napr. zamestnanci v priamom kontakte s PSS, PSS medzi sebou...) postupuje sa v zmysle zákona o sociálnych službách a smernice Telesné a netelesné obmedzenia PSS.

VIII. Vykonávanie odborných, obslužných a ďalších činností v CSS PRAMEŇ

CSS PRAMEŇ ako poskytovateľ sociálnej služby vykonáva odborné činnosti, obslužné činnosti a ďalšie činnosti, zabezpečuje vykonávanie týchto činností alebo utvára podmienky na ich vykonávanie v rozsahu uvedenom v čl.4 tejto smernice a zákona o sociálnych službách. Súčasťou každej sociálnej služby poskytovanej v DSS a ZNB je **základné sociálne poradenstvo**.

DSS a ZNB poskytuje pomoc pri **uplatňovaní práv a právom chránených záujmov**, ktorá je zameraná pri vybavovaní úradných záležitostí (dedičské konania, súdne konania, pomoc pri vybavovaní OP, cestovných dokladov, vypisovaní tlačív, pri písomnej komunikácii v úradnom styku) a vybavovaní iných vecí v záujme PSS. U PSS, ktorí nie sú zbavení spôsobilosti na právne úkony na uplatňovanie práv a právom chránených záujmov.

CSS PRAMEŇ poskytuje **zdravotnú starostlivosť v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti**.

V CSS PRAMEŇ sa zabezpečuje ergoterapia v rámci odborných činností.

Takisto sa zabezpečuje záujmová činnosť, kultúrna, spoločenská, športová a rekreačná.

PSS umiestneným v CSS PRAMEŇ (DSS) je poskytované celodenné **stravovanie** v súlade so zásadami zdravej výživy a s prihliadnutím na vek, zdravotný stav a v prípade určenia aj podľa druhu diét. Strava sa podáva v spoločných jedálňach mobilným aj imobilným PSS.

Upratovanie, pranie a žehlenie je zabezpečené vlastnou pracovníčkou a personálom.

IX. Financovanie sociálnych služieb v CSS PRAMENĚ

Sociálne služby poskytované v CSS PRAMENĚ sú financované z rozpočtu zariadenia (záväzné ukazovatele rozpočtu schválené ŽSK) , z mimorozpočtových prostriedkov – sponzorských prostriedkov prijatých na základe písomnej darovacej zmluvy (len na účel určený darcom, ak účel nie je určený, finančné prostriedky sa použijú v súlade s predmetom činnosti definovaných v zriaďovacej listine), z projektov.

Príjmy CSS tvoria prevažne úhrady od poberateľov sociálnych služieb, s ktorými je uzatvorená zmluva o poskytovaní sociálnej služby. PSS je povinný hradiť úhradu v stanovenej výške a termíne uvedenom v zmluve o poskytovaní sociálnych služieb.

V prípade, že PSS nedisponuje výškou príjmu (dôchodok, iné príjmy alebo majetkové pomery), ktorá by postačovala na zaplatenie stanovenej úhrady, vypočíta sa mu po odpočítaní životného minima garantovaného zákonom o sociálnych službách, čiastočná úhrada, resp, úhradu neplatí. Rozdiel medzi vypočítanou plnou úhradou a čiastočnou úhradou, alebo nezaplatenou úhradou sa eviduje ako pohľadávka poskytovateľa SS. Pokiaľ počas pobytu získa PSS finančné prostriedky a zároveň sú splnené náležitosti zákona o sociálnych službách, je možná úhrada pohľadávky.

CSS PRAMENĚ je povinný v zmysle zákona 431/2002 Z.z. o účtovníctve a v zmysle Zásad hospodárenia ŽSK evidovať a vymáhať pohľadávky. V zmysle zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách je tento termín najneskôr v dedičskom konaní.

Postupy pri vymáhaní pohľadávok musia byť skúmané a posudzované u jednotlivých dlžníkov individuálne, ale v zmysle platných právnych predpisov. Skúmajú sa sociálne a majetkové pomery rodinných príslušníkov, ktorí sú zo zákona o rodine povinní prispievať na úhradu za služby poskytnuté PSS.

X. Súčinnosť a spolupráca CSS PRAMENĚ vo veciach sociálnych služieb

Zariadenie pri poskytovaní sociálnych služieb spolupracuje s ďalšími štátnymi a verejnoprávnymi inštitúciami, občianskymi združeniami, náboženskými spoločnosťami, mestom Dolný Kubín a ostatnými obcami.

Príloha č. 1

Ciele a metódy sociálnej práce pre výkon práce odborných pracovníkov v CSS PRAMENĽ

1. Sociálna práca a jej ciele
2. Metódy sociálnej práce pre výkon práce odborných pracovníkov
3. Ciele metód sociálnej práce
4. Personálne zabezpečenie
5. Dokumentácia

1. Sociálna práca a jej ciele

Sociálna práca je špecifická činnosť, ktorá smeruje: k zlepšovaniu vzájomného prispôsobovania jednotlivcov, skupín a sociálneho prostredia, v ktorom žijú, a k rozvíjaniu sebaúcty a vlastnej zodpovednosti s využitím potenciálu jednotlivcov, medziľudských vzťahov a zdrojov poskytovaných spoločnosťou, bez ohľadu na vek, pohlavie, sexuálne preferencie, sociálnu príslušnosť, zdravotné postihnutie, rasu, kultúru, vierovyznanie...

Je službou klientom (jednotlivcom, rodinám, skupinám, komunitám), ktorú je možné charakterizovať pojmami **POMOC, PODPORA a SPREVÁDZANIE**.

Pojmy pomoc, podpora a sprevádzanie vyjadrujú nedirektívne prístupy ku klientovi, pri ktorých klienta vnímame a pracujeme s ním ako s aktívnym subjektom participujúcim na riešení svojho problému.

Praktická sociálna práca v užšom slova zmysle je priamym, zámerným a pripraveným kontaktom sociálneho pracovníka s klientom (skupinou, komunitou) za účelom stanovenia sociálnej diagnózy a realizácie sociálnej terapie. Jej súčasťou je tiež sledovanie a hodnotenie výsledkov poskytovanej starostlivosti. V tomto slova zmysle sociálna práca v spojení so sociálnou politikou, zabezpečuje sociálnu prevenciu, sociálnu ochranu, sociálne služby, sociálnu pomoc a sociálne poradenstvo.

Cieľom sociálnej práce: je profesionálna aktivita, ktorá umožňuje jednotlivcovi, skupinám a komunitám identifikovať, eliminovať a riešiť, alebo aspoň zmierniť osobné, skupinové sociálne problémy, alebo vplyvy prostredia, ktoré na nich vplývajú negatívne.

2. Metódy sociálnej práce

V našom zariadení sa disponuje širokou škálou rôznych metód. Pri každom klientovi sa využíva taká metóda, ktorú podľa svojich schopností a možností dokáže zvládnuť.

- metóda rozhovoru a metóda pozorovania

Patria medzi najstaršie, ale aj najťažšie metódy sociálnej práce. Obidve poskytujú globálny obraz problémov klienta.

Formou rozhovoru a pozorovania klientovho správania získame informácie o súčasnom stave klienta a jeho problémoch, o spôsobe života, anamnéze, informácie o prostredí v ktorom žije, o klientových príbuzných a pod. Tieto informácie umožňujú sociálnemu pracovníkovi pochopiť klientove problémy, spoznať aký je človek, aké je jeho správanie, akú má perspektívu a motiváciu svoje problémy riešiť. Bezprostredným cieľom je zhodnotenie informácií a určenie ďalšieho kroku pri riešení klientovho problému.

- **metóda povzbudenia** - klient je v neistote, napätý a nevie, či bude akceptovaný. Je preto potrebné klienta povzbudiť, oceniť jeho prvý krok a uistiť ho, že jeho problémy budú vyriešené.

- **tréningová metóda** - je charakteristická pre behaviorálne prístupy a jej hlavnými zložkami je učenie, opakovanie nácvik, napr: nácvik komunikačných zručností. Prostredníctvom nich si klienti osvoja konštruktívnejšie prístupy k riešeniu problému, vedia používať asertivitu.

- **behaviorálna metóda** - je metóda správania. Vystupuje pod názvom terapia slušného správania.

- **realitná metóda** - cieľom je viesť klientov k tomu, aby jednali realisticky, aby hodnotili svoje správanie (či je správne, alebo nesprávne), či je v súlade so spoločenskými a právnymi

normami. Je potrebné vhodným prístupom pomôcť klientovi akceptovať reálny svet a uspokojiť jeho potreby.

- **metóda ventilácie** - klienti prichádzajú individuálne za sociálnym pracovníkom, aby mohli hovoriť o svojich ťažkostiach. Vo svojom okolí nemajú človeka, ktorému by o nich povedali, potrebujú tzv. ventilačnú konzultáciu. Ide o odbúranie napätia stresovej situácie.

3. Ciele metód sociálnej práce

- získanie dôvery klienta
- podporiť schopnosť klienta riešiť problém
- sprostredkovať klientovi kontakt
- napomáhať, aby systémy podpory klientom pracovali humánne a efektívne
- rozvíjať a zlepšovať sociálne podmienky terapeutických metód v ich používaní

4. Personálne zabezpečenie

Sociálnu prácu v DSS a ZNB vykonávajú sociálni pracovníci výchovní pracovníci, ktorí majú príslušné odborné vzdelanie v oblasti sociálnej práce a výchovy. Niektoré aktivity si vyžadujú pomoc a spoluprácu aj odborných pracovníkov ošetrovateľského úseku.

5. Dokumentácia

- individuálne plány
- program činností PSS

Príloha č. 2

Postupy a pravidlá na vypracovanie, hodnotenie a revízie IP s PSS

1. Individuálny plán
2. Pravidlá na vypracovanie IP
3. Postup pri realizácii IP
4. Pravidlá na hodnotenie IP
5. Personálne zabezpečenie
6. Dokumentácia

1. Individuálny plán

Individuálny plán je písomný individuálny záznam o priebehu a hodnotení poskytovania sociálnej služby za účasti prijímateľa sociálnej služby (PSS) ak to umožňuje jeho zdravotný stav. Individuálny plán (IP) vychádza predovšetkým z potrieb PSS a zabezpečuje udržiavanie osobnosti PSS ako aj jeho rozvoj, hlavne zvyšovanie samostatnosti pri hygiene, samoobslužných činnostiach, rozvoj mentálnych, pracovných schopností a zručností, rozvoj záujmov a komunikačných schopností.

2. Pravidlá na vypracovanie IP

V DSS a ZNB Individuálny plán (IP) vychádza z potrieb PSS a z oblastí jeho pomoci.

Obsahuje:

- meno a priezvisko PSS, dátum nástupu a plánovanie stanovených cieľov
- anamnéza (sociálna, rodinná, osobná, zdravotná, sebaobslužné činnosti)
- analýza (určenie hlavného cieľa a konkrétneho cieľa)
- program sociálnej rehabilitácie
- plán (cieľ, ako, kto, kedy, kde, prečo, akým spôsobom, časové obdobie)
- podpisy (klienta, zodpovedných osôb, ktoré sa podieľajú na realizácii a hodnotení IP)

IP polročne vyhodnocuje vedúca výchovného úseku, kľúčový pracovník PSS, ktorý sa spolupodieľal na plnení IP (hodnotenie), sociálny pracovník zariadenia a hlavná sestra. Na základe hodnotenia IP vedúca výchovy v spolupráci s kľúčovým pracovníkom, v prípade potreby upraví IP klienta.

Záznamy IP a hodnotenie IP zakladá vedúca výchovy do spisu PSS osobného spisu klienta, v prípade manipulácie sú založené v šanóne IP.

3. Postup pri realizácii IP

a)/ Stanovenie cieľa – krokový plán

1. krok – výber potrieb a možností rozvoja osobnosti spolu s PSS (ak je to možné)
2. krok – rozdelenie potrieb do jednotlivých oblastí
3. krok – stanovenie metód na dosiahnutie cieľa
 - sebaobsluhy
 - pracovnej terapie
 - sociálnej rehabilitácie
 - zdravotnej edukácie
 - záujmov
4. krok – výber a konkretizácia cieľa (hlavný cieľ, dlhodobý, krátkodobý)
5. krok – vyčlenenie úloh vychádzajúcich z cieľa – ich plnenie časové, obsahové

b) Plnenie cieľa – krokový plán

1. krok – oboznámenie PSS s cieľom a s úlohami, motivácia PSS
2. krok – zverejnenie úlohy všetkým zainteresovaným osobám v tíme – zjednotenie postupov

3. krok – voľba foriem, metód, zásad, miesta a času realizácie individuálnej práce

4. krok – hodnotenie

c) Frekvencia hodnotenia

- 1x polročne - priebežné hodnotenie
- 1x ročne - komplexné hodnotenie - komentár

d) Stupne hodnotenia

- rozvoj
- stagnácia
- regres
- cieľ splnený
- cieľ nespĺnený

e) Závery, odporúčania

- v cieľi pokračovať
- cieľ revidovať
- stanoviť nový cieľ

4. Hodnotenie IP

Hodnotenie IP sa vykonáva vždy ku koncu kalendárneho roka, pričom sa vyhodnotí komplexná činnosť za celý rok s uvedením pozitívneho, alebo negatívneho komentára. Dosaiahnutie cieľov a jednotlivých úloh z IP hodnotí priebežne 1x za polrok pracovník, ktorý realizuje konkrétne ciele (kľúčový pracovník).

Kľúčového pracovníka si buď vyberie PSS sám, v prípade nepriaznivého zdravotného stavu PSS ho určí vedúca výchovného úseku v spolupráci so sociálnou pracovníčkou zariadenia a hlavnou sestrou.

- v oblasti pracovnej terapie – pracovný terapeut
- v oblasti sociálnej rehabilitácie – sociálny pracovník - vychovávateľ
- v oblasti zdravotnej edukácie - pracovníci zdravotno – ošetrov. úseku.
- v oblasti sebaobsluhy – vedúca výchovy, hlavná sestra v spolupráci s kľúčovým pracovníkom.
- v oblasti záujmových činností – vedúca výchovy, sociálny pracovník, ergoterapeut, resp. pracovný terapeut

hlavná sestra, resp. iný pracovník, ktorý sa podieľa na plnení cieľa.

Pri komplexnom hodnotení (1x ročne) spolupracujú všetky zainteresované osoby, ktoré sa podieľali na plnení cieľov IP. Vyhodnotenia sa uchovávajú v osobných spisoch klientov u hlavnej vychovávateľky. Na základe podkladov vyhodnotenia sa v prípade potreby vykoná revízia, prípadne korekcia postupov, alebo dôjde k zmene cieľa.

5. Personálne zabezpečenie

Tvorbu IP, realizáciu a hodnotenie vykonávajú výchovní pracovníci, ergoterapeuti, resp. pracovní terapeuti v spolupráci s kľúčovými pracovníkmi ošetrovateľského úseku. Oboznámení s hodnotením sú: riaditeľ zariadenia, sociálna pracovníčka a hlavná sestra.

6. Dokumentácia

Individuálny plán

Všetky dokumenty týkajúce sa IP sa uchovávajú na výchovnom úseku u hlavnej vychovávateľky zariadenia.

Príloha č. 3

SOCIÁLNA REHABILITÁCIA - postupy a pravidlá na dosiahnutie účelu a odborného zamerania pri poskytovaní sociálnej služby

1. Sociálna rehabilitácia
2. Ciele, metódy, prostriedky, formy, miesto a čas, postup sociálnej rehabilitácie
3. Personálne zabezpečenie
4. Čo sa poskytuje v rámci sociálnej rehabilitácie pre PSS
5. Dokumentácia

1. Sociálna rehabilitácia

Sociálna rehabilitácia je odborná činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebaistočnosti fyzickej osoby rozvojom a nácvikom zručností, alebo aktivizovaním schopností a posilňovaním návykov pri sebaobsluhu, a pri základných sociálnych aktivitách.

2. Ciele, metódy, prostriedky, formy, miesto a čas, postup sociálnej rehabilitácie

Cieľom sociálnej rehabilitácie prijímateľov sociálnej služby (PSS) je rozvoj sociálnych kompetencií, t.j. obnova sociálnych a pracovných zručností, získanie schopností stratených či oslabených postihnutím. Sociálna rehabilitácia prijímateľov sociálnej služby sa poskytuje prostredníctvom nasledovných aktivít:

- **komunita** - komunikácia v skupine, vyjadrenie svojich názorov, spokojnosti či nespokojnosti a aktivitami. Komunita navodzuje pocit bezpečného a známeho prostredia, pomáha PSS zlepšovať svoje komunikačné schopnosti, ktoré sú vplyvom postihnutia zhoršené.
- **arteterapia** – ide o vyjadrenie myšlienok neverbálnymi cestami, vyjadrenie pocitov a celkovo svojej kreativity prostredníctvom výtvarného, či iných druhov umenia. Dôležité je tiež precvičovanie jemnej motoriky.
- **biblioterapia** – práca s textom, reprodukcia, cvičenie pamäti
- **muzikoterapia** – relaxačné techniky, ktoré uvoľňujú napätie, zlepšujú náladu
- **pamäťové cvičenia** – vplyv na rozvoj kognitívnych funkcií – pamäť, myslenie a udržanie pozornosti
- **relaxačná terapia** – rozvoj osobnosti a zvýšenie sebavedomia
- **bazálna stimulácia** – výrazne podporuje kvalitu života klientov s nezvratnými zmenami telesného a duševného stavu, podporuje vnímanie a mobilizácie schopností klientov

Samotná sociálna rehabilitácia, teda rehabilitovanie zručnosti PSS sa realizuje viacerými spôsobmi. Jedným z nich je práca v pracovnej dielni. Jedná sa jednak o obnovu či rozvoj jemnej motoriky, nácvik pracovnej činnosti, prejavenie kreativity, osvojenie si nových zručností.

Prostriedky sociálnej rehabilitácie – sebaistočnosť, mobilita (schopnosť presunov), lokomocia (schopnosť chôdze, schody, schopnosť nastupovať a vystupovať z vozidiel, komunikácia, sociálna adaptabilita. Testovať a klasifikovať jednotlivé položky je potrebné robiť opakovane a dosiahnuté výsledky porovnávať.

Formy sociálnej rehabilitácie – skupinové a individuálne

Miesto – práca v jednotlivých herniach, v terapeutických miestnostiach, na pozemku, vonkajší areál zariadenia aj mimo areálu zariadenia.

Časovo sociálna rehabilitácia nie je ohraničená. Realizuje sa v priebehu pracovného Dňa.

Pri každej činnosti je potrebné dodržiavať pravidlá bezpečnosti.

3. Personálne zabezpečenie

Odbornú činnosť sociálna rehabilitácia vykonávajú výchovní pracovníci, sociálni pracovníci a ergoterapeuti. Pri vykonávaní voľnočasových aktivít v zariadení ako aj mimo areálu zariadenia a ak si to vyžaduje zdravotný stav PSS je potrebné zabezpečenie ošetrovateľskej starostlivosti.

4. Čo sa poskytuje PSS v rámci sociálnej rehabilitácie

V zmysle zákona o sociálnych službách je možné poskytovať v rámci sociálnej rehabilitácie odbornú činnosť na podporu samostatnosti, nezávislosti, sebestačnosti, aktivizovanie schopností a posilňovanie návykov pri sebaobsluže, pri úkonoch starostlivosti o domácnosť a pri základných sociálnych aktivitách. Ďalej je sociálna rehabilitácia chápaná aj ako nácvik používania pomôcky, nácvik prác v domácnosti, nácvik priestorovej orientácie a samostatného pohybu, sociálna komunikácia.

Pracovníci pri práci s PSS potrebujú najmä:

- rozvíjať komunikačné zručnosti – hovoriť k veci, obsahovo zrozumiteľne, pragmaticky, vytvoriť primeraný očný kontakt, ovládnuť nevhodné prejavy verbálnej i neverbálnej komunikácie
- rozvíjať základné sociálne zručnosti – počúvať iných, poradiť, nadviazať rozhovor, vyjadriť názor, požiadať o pomoc, ospravedlniť sa, prijať chybu, uvedomiť si chybu, byť k sebe kritický
- podávať informácie o PSS o ich právach a povinnostiach, o možnostiach využitia voľného času, informácie o verejnej doprave, informácie o rozmanitých formách správania, ktoré si PSS nevedia spontánne osvojiť

5. Dokumentácia

Celoročné plány sociálnej rehabilitácie – vypracováva na základe plánu kultúrno – záujmovej činnosti vedúca výchovného úseku v spolupráci s pracovníkmi, ktorí sa podieľajú na tvorbe a realizácii IP. (výchovní pracovníci, ergoterapeuti, sociálna pracovníčka a hlavná sestra).

Celoročné hodnotenie sociálnej rehabilitácie – na základe IP vypracováva kľúčový pracovník PSS v spolupráci s vedúcou výchovného úseku a zdravotného úseku.

Príloha č. 4

ERGOTERAPIA

1. Ergoterapia – pracovná terapia
2. Ciele, metódy, prostriedky, formy, miesto a čas pracovnej terapie
3. Stanovenie ergo-programu
4. Priestorové a materiálové zabezpečenie pracovnej terapie
5. Personálne zabezpečenie
6. Dokumentácia

1. Ergoterapia – pracovná terapia

Ergoterapia – pracovná terapia je odborná činnosť na osvojenie pracovných návykov a zručností fyzickej osoby pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržiavania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

2. Ciele, metódy, prostriedky, formy, miesto a čas pracovnej terapie

Cieľom ergoterapie a pracovnej terapie je vzbudiť záujem klientov o pracovné činnosti, vhodne ich motivovať k rôznym druhom práce, aby tak boli uspokojené základné potreby PSS, vzbudiť v ňom pocit užitočnosti a zodpovednosti za svoju odvedenú pracovnú činnosť.

Metódy ergoterapie, pracovnej terapie – cvičenie, nácvik, precvičovanie, tréning, inštruktáž, názorná ukážka, individuálny prístup, fázovanie - krokovanie pracovných činností.

Prostriedky pracovnej terapie – sebaobsluha, domáce práce, pracovná činnosť s odborným zameraním (pestovanie, práca v záhradke, výroba vlastných výrobkov z rôznych materiálov, práca v delni).

Formy – individuálne, skupinové

Miesto – práca v jednotlivých herniach, v terapeutickej dielni, na pozemku, vonkajší areál zariadenia.

Časové rozdelenie činností v rámci pracovnej terapie s nasledovným postupom realizácie PT:

Dôležitý je individuálny prístup pri zadeľovaní pracovných činností a fázovanie pri pracovných postupoch s prestávkami na stravovanie, oddych a relaxáciu. podľa harmonogramu práce výchovného úseku.

Pri každej činnosti je potrebné dodržiavať pravidlá bezpečnosti pri práci.

Pri prácach, ktoré sa vykonávajú v rámci PT (práce na strojoch) sú pravidlá bezpečnosti upravené návodmi a pracovnými postupmi doporučeným výrobcom.

3. Stanovenie ergo programu – postup

Skupinové ergoprogramy v závislosti od charakteru činnosti a zamerania dielne, pracoviska, zhodnotenia veku a druhu postihnutia PSS, ich záujmov a potrieb stanovujú výchovní pracovníci a pracovní terapeuti. V rámci skupiny výchovný pracovník v spolupráci s terapeutom vypracuje IP z oblasti sebaobsluhy, pracovnej terapie s konkrétnym cieľom a so záznamom o realizácii plánovaných cieľov. Plnenie cieľa pravidelne v intervaloch (1x polročne) vyhodnocuje.

Celkové hodnotenie IP, skupinových plánov PT sa vykonáva 1x ročne, vždy ku koncu kalendárneho roku. Pri splnení cieľa sa vytvorí nový cieľ, alebo podľa potreby sa môžu robiť aj korekcie plánu.

Výsledky činností skupín, individuálnych programov sú súčasťou celoročného hodnotenia pracovnej terapie v DSS. Pracovnú terapiu PSS vykonávajú dobrovoľne a pod vedením vychovávateľa, alebo pracovného terapeuta, ktorý zodpovedá za jeho bezpečnosť počas pracovnej terapie. Pracovný terapeut eviduje v dennom zošite (zázname) aktivít (dátum, druh zvolenej aktivity, počet PSS a čas).

4. Priestorové a materiálové zabezpečenie pracovnej terapie.

Dielňu a priestory na výkon pracovnej terapie zabezpečuje DSS. Pri predaji vyrobeného výrobku (na rôznych výstavách), si dielňa za získané financie nakupuje spotrebný materiál pre svoju potrebu a časť použije na vecné odmeny PSS, ktorí sa podieľali na zhotovení výrobku. O predaji a následných výdavkoch na materiál a vecné odmeny si vedúca výchovy vedie pomocnú evidenciu.

5. Personálne zabezpečenie

Pracovnú terapiu vykonávajú ergoterapeuti , ktorí spĺňajú kvalifikačné predpoklady na uvedenú činnosť.

6. Dokumentácia

Pre potreby záznamov pri PT sa vedie Plán kultúrno – záujmovej činnosti

Príloha č.5

Postupy v poskytovaní zdravotnej starostlivosti v rozsahu ošetrovateľskej starostlivosti sa v CSS PRAMENĚ realizujú podľa ošetrovateľských štandardov a harmonogramu práce.

Príloha 6

ZÁUJMOVÁ ČINNOSŤ (realizuje sa podľa harmonogramu výchovnej činnosti a sociálnej rehabilitácie)

2. Ciele, prostriedky, formy záujmovej činnosti

3. Stanovenie programu záujmovej činnosti

4. Personálne zabezpečenie

5. Dokumentácia

1. Záujmová činnosť

Záujmová činnosť pre prijímateľov sociálnych služieb je kultúrna činnosť, spoločenská činnosť, športová činnosť a rekreačná činnosť, ktoré sú zamerané na rozvoj schopností a zručností prijímateľa sociálnej služby.

2. Ciele, prostriedky, formy záujmovej činnosti

Cieľom záujmovej činnosti je poskytnúť PSS v zariadení hodnotné prežívanie ich voľného času, zabezpečenie kultúrnych, športových a sociálnych potrieb, rozvoj ich možností a záujmov.

Prostriedky – činnosti: hra, šport, vychádzka, turistika, rekreácia, zábava, súťaže, sociálne činnosti, interakcie s druhými ľuďmi, umelecké činnosti aktívne resp. pasívne

Formy – skupinové, individuálne.

Záujmová činnosť v CSS sa spravidla organizuje podľa vopred vypracovaného plánu. Pri celodenných podujatiach, podujatiach organizovaných iným subjektom, skupinových podujatiach sa čas nevymedzuje.

BOZ – pri každej z činností je potrebné dodržiavať pravidlá bezpečnosti pre organizovanie aktivít, ktoré sú upravené osobitnými predpismi.

3. Stanovenie programu záujmovej činnosti

Celoročný plán záujmovej činnosti vychádza z plánov kultúrno-záujmovej činnosti na začiatku kalendárneho roka. Postupne sa aktuálne podľa ponúkaných aktivít dopĺňa o akcie, ktoré zabezpečujú iné subjekty. Plán vyhotovuje vedúca výchovného úseku z podkladov, ktoré dostane od pracovníkov, ktorí sa jednotlivých aktivít zúčastnili, resp. ich organizovali.

Záujmová činnosť je celý rad stabilných podujatí, ktoré sa pravidelne pre PSS zabezpečujú formou sprevádzania, dohľadu ako aj organizovaním záujmových aktivít v domove aj mimo neho. Pri účasti na kultúrnom, športovom, záujmovom podujatí je pre PSS zabezpečovaný neustály dohľad, vzhľadom na ich zdravotný stav.

Príloha č. 7

Ochrana práv prijímateľov sociálnych služieb v CSS PRAMENĎ Dolný Kubín

Zásady, pravidlá a preventívne opatrenia

V CSS PRAMENĎ Dolný Kubín sú rešpektované základné ľudské práva PSS, ich nároky vyplývajúce z Ústavy SR a ďalších právnych noriem a pravidiel občianskeho spolužitia.

Tieto postupy, pravidlá a preventívne opatrenia majú účinne napomáhať dodržiavaniu ľudských práv PSS a zamedzujú používanie prostriedkov telesného a netelesného obmedzenia.

Zásady poskytovania sociálnych služieb:

Zásada rovnakého zaobchádzania pri poskytovaní sociálnych služieb –

všetci PSS majú rovnaké práva a povinnosti bez ohľadu na vek, pohlavie, národnosť, rasu, náboženské vyznanie, sexuálnu orientáciu, sociálny pôvod

Akceptovanie slobodnej voľby PSS – PSS sa sám rozhodne či bude sociálne

služby poberať práve v našom zariadení, preto nesie osobnú zodpovednosť za svoje rozhodnutie

Rešpektovanie práv PSS – CSS PRAMEŇ podriaďuje svoju činnosť etickým princípom a všeobecným princípom sociálnych služieb. Rešpektuje právo PSS na dôstojnosť, sebaurčenie, súkromie a bezpečie.

Práva prijímateľa sociálnej služby

Pre zabezpečenie **dôstojnosti** prijímateľa sociálnych služieb, CSS PRAMEŇS dbá hlavne na

- ochranu života a zdravia
- osobnú slobodu
- rešpekt k osobnej cti, dobrej povesti a mena

V CSS sa vytvárajú také podmienky, aby bolo naplnené právo PSS na:

a) sebaurčenie

- ochrana osobnej slobody
- sloboda myslenia a náboženského vyznania
- dôraz na osobný rozvoj

b) rešpekt súkromia - garantuje

- nenarušovanie osobného priestoru
- ochrana osobných údajov
- dôvernosť informácií poskytnutých kompetentným zamestnancom zariadenia v záujme riešenia problémov PSS

c) zabezpečenie práva na bezpečie

- ochrana pred akýmkoľvek zneužívaním, jeho formám, diskrimináciou
- zabezpečuje služby odborne
- v prípade problematického PSS zasahuje kvalifikovane a citlivo, snaží sa príčinám správania porozumieť
- pri poskytovaní služieb postupuje spôsobom, ktorý je pre PSS prijateľný
- v zariadení nemožno používať prostriedky telesného a netelesného obmedzenia. Výnimku tvoria situácie priameho ohrozenia života a zdravia PSS, alebo iných fyzických osôb za podmienok stanovených zákonom o sociálnych službách a internou smernicou.